

Heinävesi 2018

**Heinäveden Reitin ja Heinäveden järvialueiden
rantayleiskaavan muutokset -
arkeologinen selvitys**



Hans-Peter Schulz ja Jaana Itäpalo 31.5.2018



KESKI-POHJANMAAN ARKEOLOGIAPALVELU



Tiivistelmä

Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu suoritti arkeologista inventointia Heinäveden Reitin ja Heinäveden järvialueiden rantayleiskaavan muutosalueilla Tulisalmen, Köntänselän, Kermanvirran ja Kapustavirran kohdalla sekä Kermajärven Vainolahdella. Maastotyön tekivät FM/MA Hans-Peter Schulz ja FM Jaana Itäpalo 19.-20.5. 2018, yht. 2 henkilötyöpäivää

Inventoinnissa kartoitettiin 2 uutta muinaisjäännöskohdetta (1 Kermankosken Kerman sahan alue ja 2 Kermakoski 2 rakennusjäännökset) sekä 2 kulttuuriperintökohdetta 3 Kerman kanava ja 4 Kermankoski 3 maa-kellari. Kermavirran kohdalle vuoden 1869 isojakokartalle merkityt kantatalo ja torppa asemoitiin nykykartta-pohjalle.

Kohteet 1 ja 3 ovat valtakunnallisesti arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita (RKY, Heinäveden reitin kanavat ja rakenteet).

Kohteet 2 ja 4 sijaitsevat muutosalueella ja ne on otettava huomioon kaavoituksessa.

Sisällysluettelo

	S.
1. Perustiedot.....	3
2. Inventoinnin lähtökohdat ja menetelmät.....	4
2.1. Esiselvitys.....	5
2.2. Menetelmät.....	5
3. Geologia, topografia ja maisema.....	6
4. Maastokuvaukset ja valokuvat.....	7
5. Alueen aiempi maankäyttö.....	11
6 Tulokset.....	13
yleiskartta.....	13
7. Kohdehakemisto.....	14
8. Kohdetiedot.....	14
9. Aineistoluettelo.....	24



1. Perustiedot

Inventointialue: Heinäveden Reitin ja Heinäveden järviolueiden rantayleiskaavan muutosalueet Tulisalmen, Köntänselän, Kermanvirran ja Kapustavirran kohdalla sekä Kermajärven Vainolahdella.

Tilaaajat: Heinäveden kunta ja FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy

Inventoinnin laji: osainventointi

Kenttätyöaika: 19.-20.5. 2018 yht. 2 henkilötyöpäivää

Karttanumerot: TM35-lehtijako, N5234R, N5234L

vanha yleislehtijako, 4221 01, 4221 04

Korkeus: 78 – 85 m mpy

Koordinaattijärjestelmä: ETRS-TM35 FIN -tasokoordinaatisto

Kopio raportista: Museoviraston arkisto (digitaalinen ja paperikopio)

Aiemmat tutkimukset:

Eeva Raike , inventointi 1991

Juha Ruohonen, inventointi 2001

Aiemmat löydöt:

KM 13111 tyypillistä kampakeramiikkaa (Taivallahti, asp)

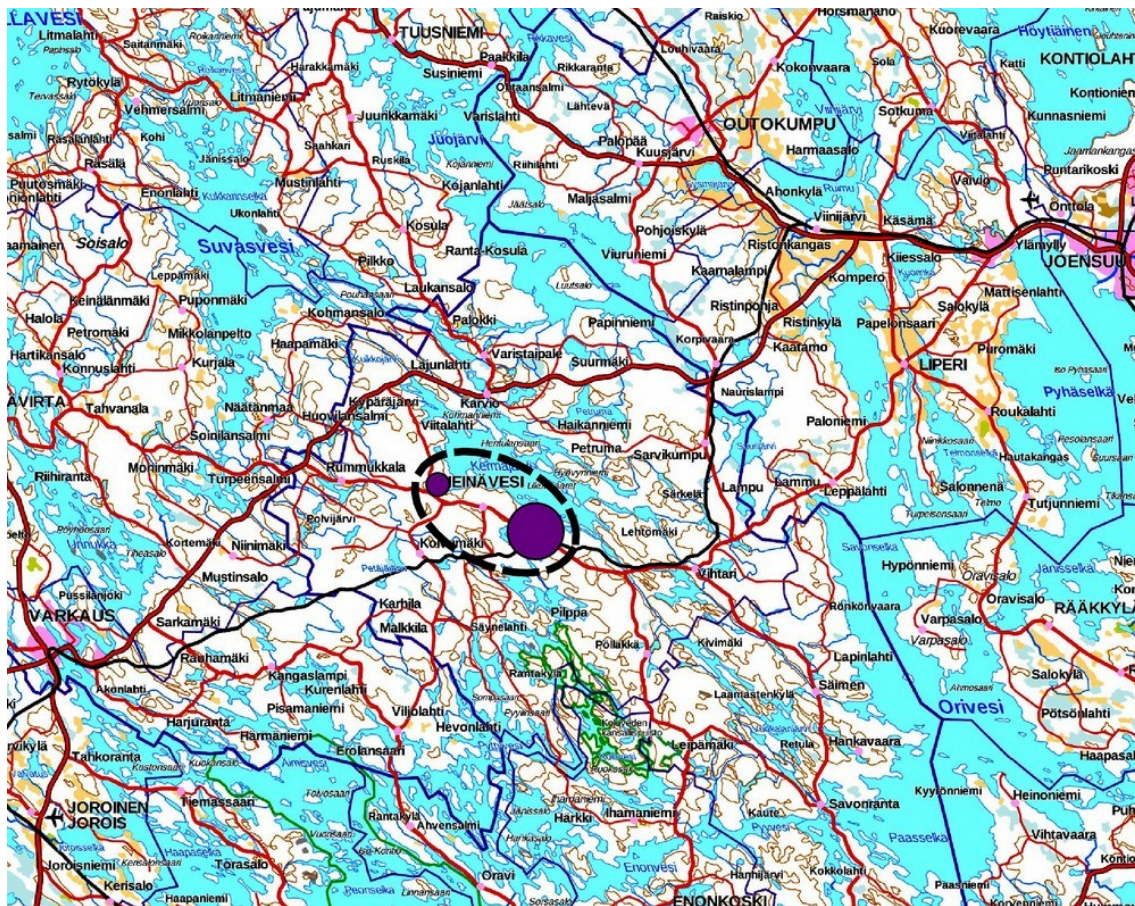
KM 18406 Rombinmuotoisen reikäkiven puolikas (Väärän kanava, asp)

KM 18828 Kivikirves, pronssikautinen, lähinnä viisikulmainen varsireikäkirves

KM 20770, kivikirves (Marinsaari, lp)

KM 26747, kvartsia (Jalaskangas)

KM 26748:1-3, kk asuinpaikkalöytöjä (Väärän kanava, asp)

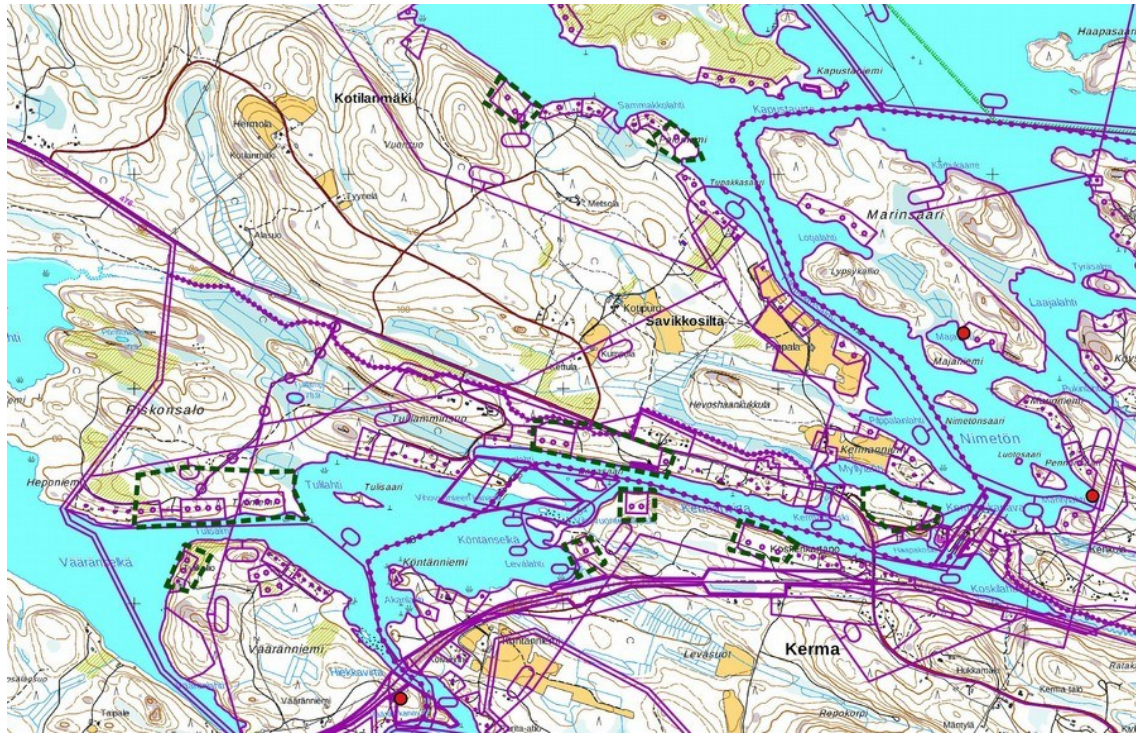


Karta 1. Kaava-alueen sijainti on merkitty mustalla katkoviivalla; selvitysalueet (rantayleiskaavan muutosalueet) violetina. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1:500 000, 5/2018.



2. Inventoinnin lähtökohdat ja menetelmät

Heinäveden kunnanvaltuusto on hyväksynyt Heinäveden järviolueiden rantayleiskaavan 28.1.2002. Tällä hetkellä on vireillä edelliseen liittyvien rantaosayleiskaavojen päivittäminen ja muutokset. Muutosalueista on tilattu arkeologinen selvitys, alueet sijaitsevat Heinäveden reitin Tulisalmen, Köntänselän, Kermanvirran ja Kapustavirran kohdalla sekä Kermajärven Vainolahdella (kartat 2 ja 3).



Kartta 2, alue 1 Heinäveden Reitti. Muutosalueet/inventointialueet ovat rajattu vihreällä katkoviivalla. Tunnetut muinaisjäännökset ja löytöpaikat sekä hylt punaisena pisteenä. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000, 5/2018.



Kartta 3, alue 2 Vainolahti. Muutosalueet/inventointialueet on rajattu vihreällä katkoviivalla. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000, 5/2018.



Muutosalueiden välittömästä ympäristöstä ei tunneta kiinteitä muinaisjäännöksiä. Alueen 1 lähellä 700 – 2000 metrin etäisyydellä on seitsemän muinaisjäännösrekisteriin merkittyä kohdetta:

kiinteät muinaisjäännökset

- Taivallahti, kivikautinen asuinpaikka, tunnus 9001002
- Väärän kanava, pronssikautinen (kivikautinen?) asuinpaikka, tunnus 90010009
- Jalaskangas, pronssikautinen asuinpaikka, tunnus 90010014
- Kerma Mäntylahti, alusten hylt, tunnus 2026

mahdollinen muinaisjäännöskohde

- Kermajärvi Hautasaari, tervahautoja, tunnus 1000004941

muu kohde

- Kermanselkä Pääskisaari, alusten hylt, tunnus 2618

irtolöytöpaikat

Marinsaari kivikautinen löytöpaikka tunnus 90040001; kivikirves KM 20770

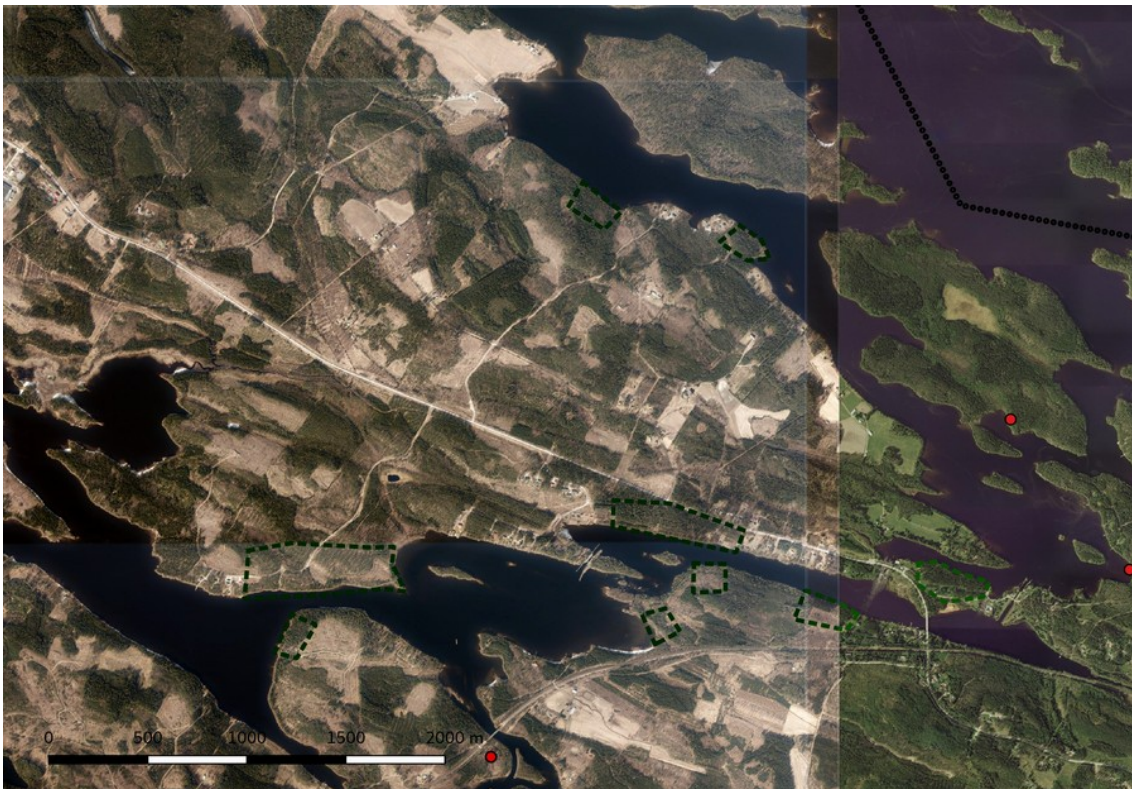
Maastotyön tekivät FM/MA Hans-Peter Schulz ja FM Jaana Itäpalo 19.-20.5.2018, yht. 1,5 henkilötyöpäivää.

2.1. Esiselvitys

Esiselvityksessä käytettiin alueella ja lähiseudulla aikaisemmin tehtyjen arkeologisten selvitysten tuloksia. Näiden tietojen lisäksi käytettiin muinaisjäännösten sijainnin kannalta relevanttien alueiden paikantamiseen eri aineistoja, joita ovat GTK:n kallio- ja maaperäkartat, Maanmittauslaitoksen ortoilmakuvat, korkeusmalli sekä laserkeilausaineiston pistepilviaineisto. Historiallisen ajan kohteiden selvitykseen käytettiin kirjallisuuden lisäksi historiallisia karttoja: Kuninkaan Tiekartasto Suomesta 1790 karttalehti XXXI s.237; isojakokartat 1802 - 1832, pitäjänkartat 1840-luvulta ja vanhat peruskartat 1974.

2.2. Menetelmät

Maastoinventoinnissa tarkastettiin kaikki muutosalueet sekä niiden lähellä olevat muinaisjäännöksille otolliset alueet. Inventointi perustui pääosin pintahavaintoihin, koska maaperä on pääosin moreenia, kalliota peittävää ohutta moreenipatjaa ja kalliopaljastumia. Muutosalueet inventoitiin kokonaan. Työssä käytettiin EG-NOS-yhteensopivaa paikanninta Garmin GPSmap 62s, Huawei T 10 tablettia, QGis 2.14 -ohjelmaa paikka-tietohallintaan ja GrassGis 7.0 -ohjelmaa terrain-analyysiin.



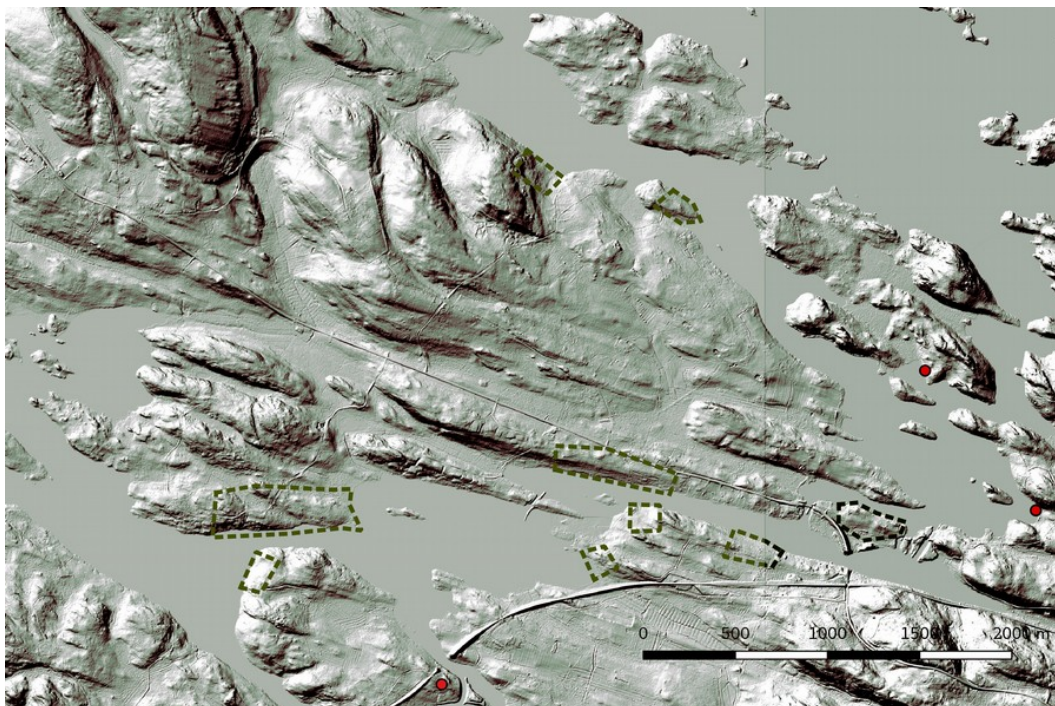
Kartta 4, alue 1, ortokuva Heinäveden Reitti. Muutosalueet/inventointialueet on rajattu vihreällä katkoviivalla. Tunnetut muinaisjäännökset ja löytöpaikat sekä hylt punaisena pisteenä. Maanmittauslaitoksen ortokuvat 5/2018. >wms-server <http://tiles.kartat.kapsi.fi/ortokuva/>



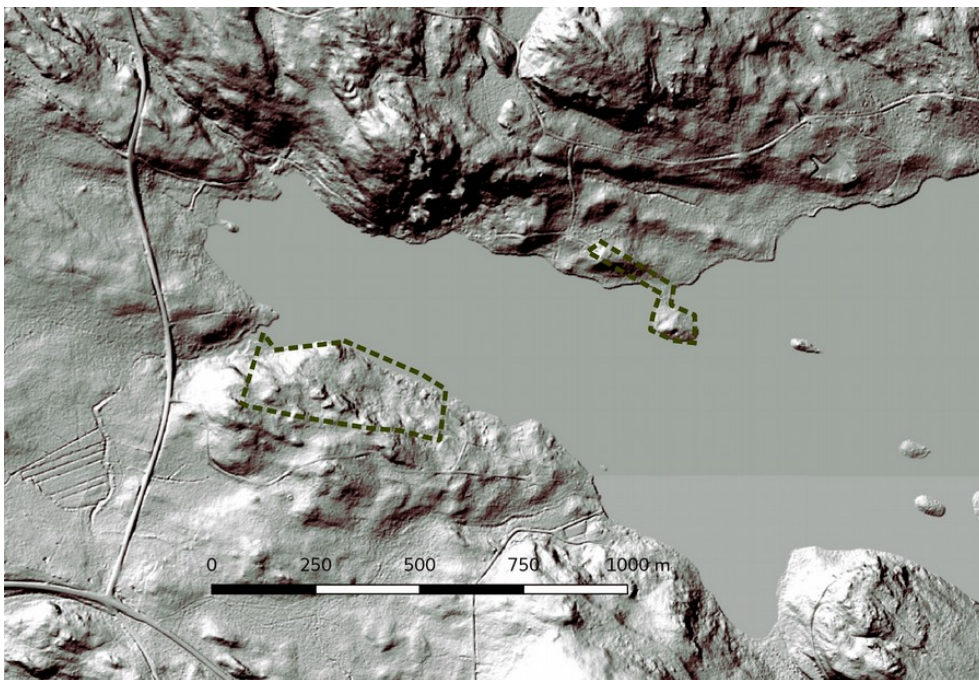
Kartta 5, alue 2, ortokuva Vainolahti. Muutosalueet/inventointialueet on rajattu vihreällä katkoviivalla. Maanmittauslaitoksen ortokuvat 5/2018. >wms-server <http://tiles.kartat.kapsi.fi/ortokuva?>

3. Geologia, topografia ja maisema

Inventointialueiden kallioperä on pääosin kiilleliusketta, kiillegneissia ja granodioriittia, Kermanvirran kohdalla esiintyy myös metagrauvakka. Osittain jyrkkäseinäiset kalliokohoamat ja moreeniharjanteet ovat pääosin ka-peita ja itäkaakko – länsiluodesuuntaisia. Maaperä on pääosin moreenia, kalliota peittävää ohutta moreeni-patjaa ja kalliopaljastumia; harjuja tai muita hiekkamuodostamia ei ole. Korkeuserot ovat paikoitellen > 20 m/100 m. Järvenrannat ovat pääosin kivikkoisia, rantametsät ovat pääosin nuoria tai varttuneita mäntymetsiä. Taimikoita ja hakattuja alueita on eri puolilla suunnittelualueutta. Vanhaa puustoa on säilynyt vain paikoitellen. Kosket ovat olleet miltei kaikki eri käytössä ja niitä on muokattu 1700-luvulta lähtien, jotkut osat on ilmeisesti ennallistettu.



Kartta 6, alue 1 Heinäveden Reitti. Lidar-aineistoon perustuva korkokuva 2 m DEM. Muutosalueet on rajattu vihreällä katkoviivalla. Tunnetut muinaisjäännökset ja löytöpaikat sekä hylt punaisena pisteenä. Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineisto 1:20 000, 5/2018.



Kartta 7, alue 2 Vainolahti. Lidar-aineistoon perustuva korkokuva 2 m DEM. Muutosalueet on rajattu vihreällä katkoviivalla. Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineisto 1:20 000, 5/2018.

4. Maastokuvaukset ja valokuvat

Alue 2 Vainolahti



Kuva 1. Haapakanta, kota lähellä rantaa; pääosin pinnaltaan huuhtoutunutta, kivikkoa, rannat soistuneet, paikoitellen vanhaa puustoa.



Kuva 2. Vainolahti kuvattu Haapakannasta Pekurin talonryhmän suuntaan.



Kuva 3. Muutosalue Pekurin länsipuolella. Pinnaltaan huuhtoutunutta kivikkoa. Rantavyöhykettä lukuun ottamatta avohakattu.



Kuva 4. Kermajärvi kuvattu Kirkonmäeltä koilliseen.

Alue 1 Heinäveden Reitti



Kuva 5. Piskonsalo, läntinen alue. Kivikkoinen paikkoitellen jyrkkä etelärinne, tuoreehko kangas.



Kuva 6. Piskonsalo, itäinen muutosalue; soistunut Rantavyöhyke.



Kuva 7. Muutosalue Kotilanmäen pohjoispuolella, kuvattu länteen.



Kuva 8. Kapustavirta, taustalla Martinsaari. Kuvassa Jaana Itäpalo.



Kuva 9. Palomäen laki kuvattu itään. Leveä hieta-/hiekkaharjanne, varttunutta kasvatusmetsää, tuoreehko Kapustasalmi. kangas.



Kuva 10. Paloniemen koillinen kärki, taustalla Kapustasalmi.



Kuva 11. Muutosalue Kermavirran pohjoispuolella, Läntinen alue, jyrkkä kivikkoinen etelärinne. Varttunutta kasvatusmetsää.



Kuva 12. Sama. Rantavyöhyke kuvattu itään.



Kuva 13. Sama, itäinen alue. Muokattu tasanne, vanha piha-alue, länsipuolella leirintäalue ja laavu.



Kuva 14. Kermavirta kuvattu itään.



Kuva 15. Kermakoski kuvattu etelään (ks. myös Kohde 1). Vedenpinta oli melko korkealla inventoinnin aikana.



Kuva 16. Haapakoski, läntinen haara, kuvattu lounaaseen.



Kuva 17. Haapakoski, itäinen haara, etelään.



Kuva 18. Ruoppausvalli muutosalueen pohjoisrannalla Myllylahden eteläpuolella; itäkoilliseen.



Kuva 19. Muutosalue Koskenkartanon länsipuolella, koilliseen, melko tasainen osittain soistunut alue.



Kuva 20. Muutosalue Kermavirran eteläpuolella, kuvattu koilliseen. Loiva kivikkoinen pohjoisrinne. Paikoitellen hakattu.



Kuva 21. Sama kuin kuvassa 20, kuvattu etelään vastarannalta.



Kuva 22. Tulikallion muutosalue luoteeseen. Kivinen pääosin hakattu rinne, sen eteläosassa on kalliopaljastuma.



Kuva 23. Tulikallio kuvattu vastarannalta etelään.



Kuva 24. Hasumäki, Heinäveden kirkko.

5. Alueen aiempi maankäyttö.

Heinäveden Reitin läheisyydessä tunnetaan useita kivikautisia ja pronssikautisia asuinpaikkoja (ks. kappale 2, sivu 5), jotka sijaitsevat nykyistä rantaa korkeammalla. Ranta-asuinpaikkojen puutumisen syy lienee usein jyrkät rinteet ja kivinen maaperä alueella. Rautakautisesta ja varhaisesta historiallisesta asutuksesta ei ole vielä löytynyt merkkejä. Kerman kylän asutus alkoi todennäköisesti vasta 1700-luvun lopulla, vuoden 1790 kuninkaan tiekartastoon¹ alueelle ei ole merkitty taloja tai teitä (kartta s. 37, ei käyttöoikeutta). Kerman Saha perustettiin Kermankoskelle 1793 (hovisaarnaaja Samuel Krogius), jonka yhteydessä perustettiin alueelle useita taloja, 1800-luvun kartoille on merkitty kaksi taloa Könttä no.7 ja Koskenkartano (Könttä) no. 7, yksi torppa ja Kerman saha.²

Sahan yhteyteen perustettiin ilmeisesti 1800-luvulla asuinrakennuksia sahan pohjoispuolelle (ks. kohde 2). Kermankoskella toimi myös ainakin yksi mylly, alue rakennettiin laajalti 1800-luvun keskivaiheessa (Kuopion kulttuurihistoriallisen museon valokuvakokoelmat, ei käyttöoikeutta)³. Kerman kanava valmistui 1906.⁴

1 Kuninkaan Tiekartasto Suomesta 1790. R.Endén, E.-S. Harju, R. Pekkanen (ed.) 2010.

2 KA: C13:1/25 Hasumäki; N:o 7 isojaonkartta 1832 :C13:1/19-20 Hasumäki; N:o 7 Koskenkartano, tiluskartta ja nautintaselitelmä 1869.

3 <http://suomenmuseotonline.fi/fi/kohde/KUOPION+KULT.+HIST.+MUSEO/ALAMUSEO+KHM+KUOKHM/KHM/B/VA/1860>

4 http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1133



Kartta 8. Ote vuoden 1869 kartasta C13:1/19-20 Hasumäki; N:o 7 Koskenkartano, tiluskartta ja nautintaselitelmä.



6. Tulokset

Inventoinnissa kartoitettiin kaksi uutta muinaisjäännöskohdetta (1 Kermankoski Kerman sahan alue ja 2 Kermankoski 2 rakennusten jäännökset) sekä kaksi kulttuuriperintökohdetta 3 Kerman kanava ja 4 Kermankoski 3 maakellari). Kermavirran kohdalle vuoden 1869 isojakokarttaan merkityt kantatalo ja torppa asemoi-
tiin nykykarttapohjalle.

Kohteet 1 ja 3 ovat valtakunnallisesti arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita (RKY, Heinäveden reitin kanavat ja rakenteet).

Kohteet 2 ja 4 sijaitsevat muutosalueella ja ne on otettava huomioon kaavoituksessa.

Lestijärvellä, 31.5.2018

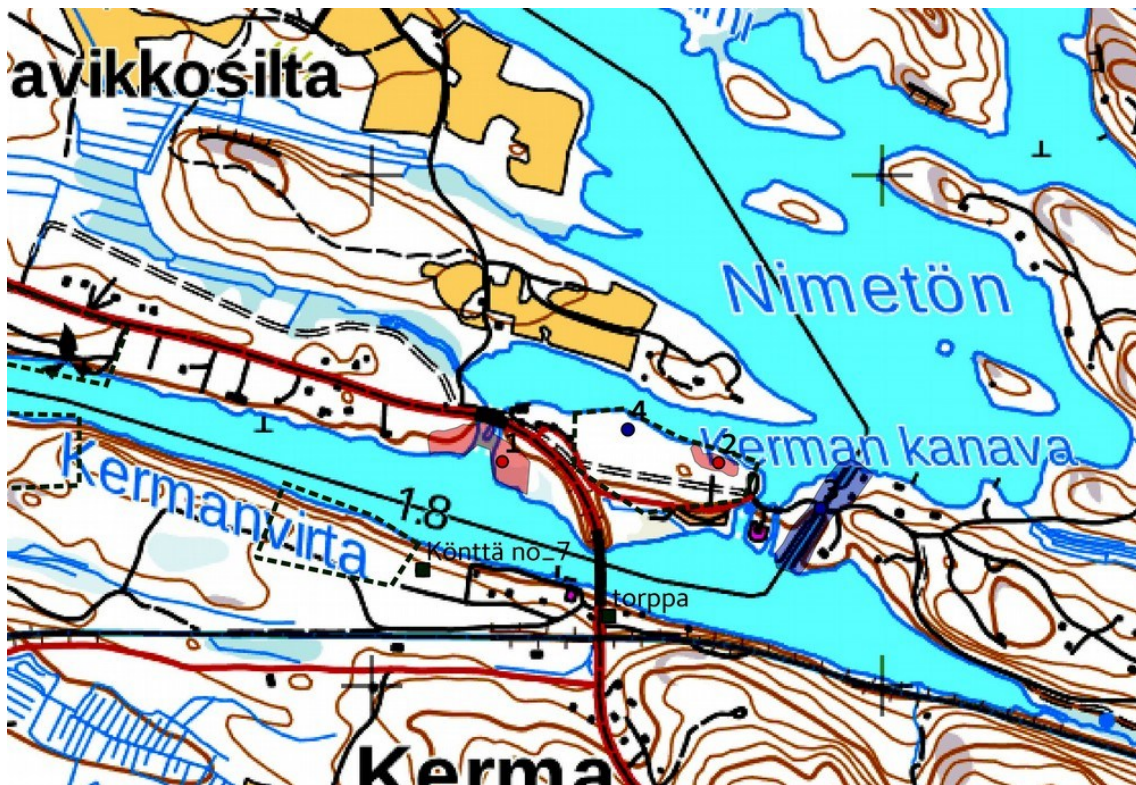
Hans - Peter Schulz

Jaana Itäpalo

Hans-Peter Schulz

Jaana Itäpalo

YLEISKARTTA



Kartta 9. Kohteet 1 – 4. Muinaisjäännökset punaisena pisteenä, aluerajaus vaaleanpunaisena, kulttuuriperintökohteet sinisenä pisteenä, asemoidut 1800-luvun rakennukset vihreänä neliönä. Muutosalueet on merkitty vihreällä katkoviivalla Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000, 5/2018.



7. Kohdehakemisto

Kohde	sivu	tyyppi/ tyypin tarkenne	ajoitus	lkm	status
1. Kermankoski Kerman saha	14	Teollisuuslaitokset	uusin aika	4	MJ/RKY
2. Kermankoski 2	18	Asuinpaikat	uusin aika	3	MJ
3. Kerman kanava	20	Liikennekohdat, kanavat	uusin aika	1	KP/RKY
4. Kermankoski 3	22	Työ- ja valmistuspaikat / maakellarit	uusin aika	1	KP
(5-6) 1832 isonjaon kartalle merkityt rakennukset	23	Valokuva kantatalon paikasta			ei kohdetta

Taulukko. Status: MJ muinaisjäännöskohde mj tuhoutunut muinaisjäännöskohde, KP kulttuuriperintökohde, RKY valtakunnallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita

8. Kohdekuvaukset

1. Kermankoski Kerma saha

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	- (RKY 1133)	TM35-lehtijako	N5234R
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	24221 04
Tyyppi	Teollisuuslaitokset	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P 6919439 I 590256
Tyypin tarkenne	Sahat, vesimyllyt	N2000	Z 78-82 m
Ajoitus yleinen	Uusin aika	Koordinaattiselite	Digitointi; isonjaon karttaan merkitty sijainti
Ajoitustarkenne	1793 >	Etäisyystieto	
Inventointilöydöt	-		
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat löydöt	-		

Kuvaus:

Vuonna 1793 perustettu Kerman sahan ensimmäinen rakennus sijaitsi 1832 ja 1869 karttojen mukaan Kermankosken alaosassa sen itäpuolella. Sahan toiminta kasvoi 1800-luvulla huomattavasti ja sahan yhteyteen perustettiin ilmeisesti 1800-luvulla asuinrakennuksia sahan pohjoispuolelle (ks. kohde 2). Kermankoskella toimi myös ainakin yksi mylly, alue rakennettiin laajalti 1800-luvun keskivaiheessa (Kuopion kulttuurihistoriallisen museon valokuvakokoelmat, ei käyttöoikeutta)⁵.

Sahan rakennuksia ei ole säilynyt, osa alueista on jäänyt tiesillan rampin alle. Kermanviiran pohjoispuolella on vielä isoja sahapurukasoja näkyvissä.

Alakohteen 1 A kivisuisteen mittoja ei voitu korkean vedenpinnan takia selvittää, 1800-luvun lopun valokuvan perusteella (alaviite 5) se on voinut olla sahan vesirataan toinen perustus.

Alakohde 2 on myllyränni kosken länsirannalla, pituus ainakin 20 m, sen yläosassa on betoniset myllynperustukset. Koska rakennetta ei ole merkitty mihinkään karttaan, on tarkka ajoitus epävarma.

Alakohde 3 on rivi isoja kellarikuoppia, jotka ovat ilmeisesti sijainneet 1800-luvun valokuvan perusteella pitkän varastorakennuksen alla. Kuopat erottuvat selvästi lidar-vinovalokuvassa (sivulla 17).

Aluetta ei tarkemmin inventoitu, koska se sijaitsee muutosalueen ulkopuolella.

⁵ <http://suomenmuseonline.fi/fi/kohde/KUOPION+KULT.+HIST.+MUSEO/ALAMUSEO+KHM+KUOKHM/KHM/B/VA/1860>



Vaikutusten arvio: sm-merkintä, aluerajaus



Kivisuisteet 1 A ja 1 B kuvattuna etelään.



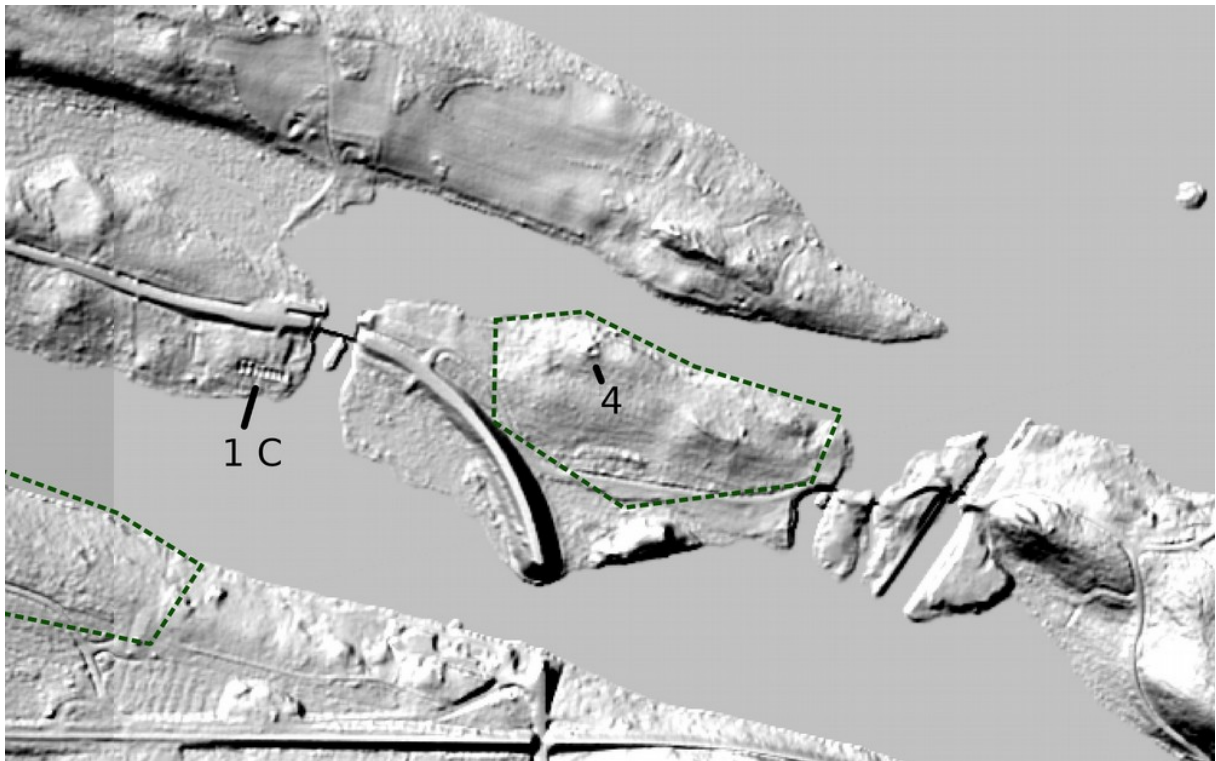
Kohde 1 B ränni kuvattu etelään.



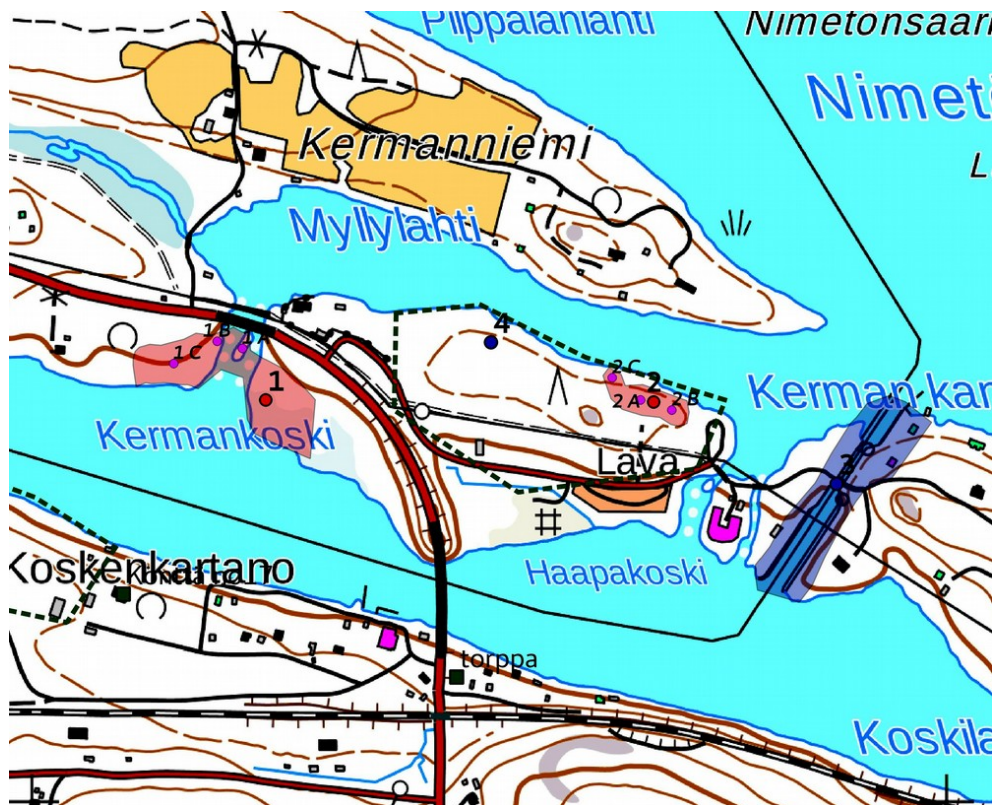
Kohde 1 B Myllyn perustus (kuvassa sillan alapuolella) kuvattu koilliseen.



Kohde 1 C, kellarikuopat kuvattuna länteen.



Laserkeilausaineistoon perustuva vinovalovarjoste, 2 m DEM, Maanmittauslaitos 5/2018.



Kohteet 1 – 4. Alakohteet 1 A-C ja 2 A-C, Muinaisjäännöskohteiden raja-
us vaaleanpunaisena, kulttuuriperintökohteiden raja-
us vaaleansinisenä. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri
1:20 000, 5/2018, mk 1:5 000.



2. Kermankoski 2

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	-	TM35-lehtijako	N5234R
Laji	Kiinteä muinaisjäänös	Vanha yleislehtijako	24221 04
Tyyppi	Asuinpaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P 6919437 I 590680
Tyyppin tarkenne	Rakennusten perustukset	N2000	Z 82 m
Ajoitus yleinen	Uusin aika	Koordinaattiselite	GPS mittaus
Ajoitustarkenne	1800-1900-luku	Etäisyystieto	
Inventointilöydöt	-		
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, kairaus, valokuvaus

Kuvaus:

Kermankosken ja Haapakosken välisellä saarella on kaksi rakennuksen perustusta, ne sijaitsevat lähellä pohjoisrantaa ja ovat itä-länsisuuntaisia.

Kohde 2 A: Ison asuinrakennuksen kiviperustus, mitaltaan 18 x 7 m; itäosassa perustus on luonnonkivistä tehty, länsiosassa se on korjattu / tehty betonilla valamalla kivien päällä. Lounaisnurkan lähellä on ison tiiliuunin pohja (tiilen palasia ja – murskaa sekä paksu nokikerros), tiheään aluskasvillisuuden takia tarkkoja mittoja ei saatu selvillä. Rakennusten jäännöksen päällä kasvaa 80 – 100 vuotta vanhoja kuusia.

Kohde 2 B: Rakennuksen maaperustus, mitat 8 x 6,5 m, jonka sisäpuolella on kaksi isoa kellarikuoppaa (mitat noin 2,3 x 2,5 m, syvyys > 1 m). Rakennusjäännöksen päällä kasvaa 80 – 100 vuotta vanhoja kuusia.

Kohde 2 C: Noin 2 x 2 m mittainen ja 50 cm korkea rökkiö, jossa on palaneita kiviä, tiilenmurskaa ja noki-maata. Kyseessä voi olla saunan kiuas.

Rakennukset ovat ilmeisesti olleet käytössä 1800-luvulla ja liittyvät siten Kerman sahan toimintaan (asuinrakennus ja asuin-/varistorakennus).

Vaikutusten arvio: Kohde on otettava huomioon kaavoituksessa; sm-merkintä, aluerajaus.



Kohde 2 A rakennuksen perustus kuvattu itään, oikealla reunalla kuusen kohdalla on uunin jäänteet.



Kohde 2 A. Betonilla valettu perustus kuvattu etelään.



Kohde 2 B. Rakennuksen pohja ja kellarikuopat kuvattu itään.



Kohde 2 C. Mahdollisen kiukaan jäänteet kuvattu luoteeseen.

Kartta sivulla 17.

3. Kerman kanava

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	- (RKY 1133)	TM35-lehtijako	N5234R
Laji	Kulttuuriperintökohde	Vanha yleislehtijako	24221 04
Tyyppi	Liikennekohdat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P 6919347 I 590880
Tyypin tarkenne	Kanavat	N2000	Z 78-82 m
Ajoitus yleinen	Uusin aika	Koordinaattiselite	Digitointi
Ajoitustarkenne	1906	Etäisyystieto	
Inventointilöydöt	-		
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat löydöt	-		

Kuvaus:

Kerman kanava on noin 250 m pitkä sulkukanava, joka yhdistää Kermajärven ja Kermanvirran, pudotusta on 2,5 m. Sulku sijaitsee pohjoispäässä, sen itäpuolella on kanavavartijan mökki.

Rakennusaika oli 1903 – 1906; kanava kuuluu Heinäveden reittiin, joka on osa Kuopio – Savonlinna laivareittiä.

Vaikutusten arvio: s-merkintä (alue).



Kerman kanavan sulku ja kanavanvartijan mökki, kuvattu pohjoiseen.



Kanavan kääntösilta.



4. Kermankoski 3

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	-	TM35-lehtijako	N5234R
Laji	Kulttuuriperintökohde	Vanha yleislehtijako	24221 04
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P 6919502 I 590502
Tyypin tarkenne	Maakellarit	N2000	Z 82 m
Ajoitus yleinen	Uusin aika	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne		Etäisyystieto	
Inventointilöydöt	-		
Aiemmat tutkimukset	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat löydöt	-		

Kuvaus:

Kermankosken ja Haapakosken välisellä saarella, ähellä sen pohjoisranta on huomattavan iso maakellari. Sitä peittävän maakummun halkaisija on n. 18 m. Kellarissa on ainakin kaksi eri tilaa, pohjoispuolella kaksi-osainen kellaritila, mitat yht. n 7 x 3 m, korkeus n. 2 m, sisäänkäynti pohjoispuolella, lounaispuolella kellaritila ei tarkastettu, sisäänkäynti länsipuolella. Kellaritilat on tehty betonilaatoista. Sortumisvaaran takia tiloja ei tutkittu tarkasti.

Kellarin tarkoitus ei selvinnyt. Sen ympäriltä on poistettu vanhat kuuset, iältään se on selvästi nuorempi kuin kohteen 2 rakennukset.

Vaikutusten arvio: s-merkintä (piste) ; sortumisvaaran takia sisäänkäynnit pitäisi sulkea tai poistaa koko kohde.



Kohde 4. Maakellarin pohjoinen sisäänkäynti.



Kohde 4. Läntinen sisäänkäynti.

Kartta sivulla 17.

5. Könttä / Koskenkartano Nro_7 kantatalon paikka



Kantatalon paikka on uuden rakennusryhmän piha-alueella.

6. Torpan paikka on tiesillan rampin alla.
(ei valokuvaa)



9. Aineistoluettelo

Arkistoaineisto:

Kansallisarkisto:

C13:1/19-20 Hasumäki; N:o 7 Koskenkartano, tiluskartta ja nautintaselitelämä 1869

C13:1/25 Hasumäki; N:o 7 isojaonkartta (jakokirja löytyy salkussa C47:2/1-23) 1832 - 1832 .

Kirjallisuus:

Kuninkaan Tiekartasto Suomesta 1790. R.Endén, E.-S. Harju, R. Pekkanen (ed.) 2010. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ja Kustannusosakeyhtiö AtlasArt.

Heinäveden historia 1 vuoteen 1865. T. Hämynen 1986. Heinäveden kunta.

Digitaalinen aineisto:

Geologian tutkimuskeskus,

<http://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>

Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto, <http://www.vanhakartta.fi/>

Maanmittauslaitos, avoimien aineistojen tiedostopalvelu,

<https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>

Maanmittauslaitos,

<http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>

Museovirasto: Kulttuuriympäristön palveluikkuna:

Arkeologiset kohteet https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_default.aspx

Kulttuuriympäristön tutkimusraportit https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/raportti/read/asp/r_default.aspx

Kapsi ry, >wms-server <http://tiles.kartat.kapsi.fi/ortokuva?>

Kansallisarkisto: <http://digi.narc.fi/digi/>